

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 20. juni 2024
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Mostafa Mohammadi
Sagsnr.: 2024-06973
Dok.: 3282360

Besvarelse af spørgsmål nr. 949 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 949 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 3. maj 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 949 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren, idet der henvises til svar på REU alm. del – spørgsmål 151 (2022-23, 2. samling), redegøre for antallet af sager, der er anmeldt til politiet vedrørende stealthing samt hvor mange sager anklagemyndigheden har rejst og hvad udfaldet af disse måtte være, og vil ministeren såfremt det ikke er muligt at indhente præcise tal, redegøre for anklagemyndighedens procedure, såfremt der bliver anmeldt et tilfælde af stealthing, herunder om anklagemyndigheden bekendt med at sager om stealthing skal vurderes efter straffelovens § 216?”

Svar:

1. Ved ”stealthing” forstås, at en person under et samleje fjerner sit kondom, uden at den anden part har samtykket heri eller er bekendt med det.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten har undersøgt mulighederne for at trække oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) på antallet af sager om stealthing.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på en gerningskode, som knytter sig til en eller flere lovovertrædelser. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat. POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a. hvor mange anmeldelser eller afgørelser, der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter.

Det er i POLSAS ikke muligt at søge på, hvordan gerningen nærmere er begået, hvorfor de ønskede oplysninger ikke kan tilvejebringes ved elektronisk udtræk fra POLSAS. Det vil således forudsætte en omfattende manuel gennemgang af samtlige sager om sædelighedskriminalitet, såfremt de ønskede oplysninger skal tilvejebringes.

Rigsadvokaten har i februar 2023 via statsadvokaterne foretaget en høring af politikredsene om deres erfaringer med sager vedrørende stealthing. Rigsadvokaten kan på baggrund af statsadvokaternes redegørelser oplyse, at politikredsene og statsadvokaterne har kendskab til ni sager, hvor stealthing-lignende forhold begået efter lovændringen den 1. januar 2021

har været anmeldt, og hvor efterforskningen af sagerne er indstillet i medfør af retsplejelovens § 749. I fire af sagerne er efterforskningen indstillet under henvisning til, at stealthing ikke er strafbart. I den ene af sagerne havde forurettede anmeldt en kvinde for voldtægt, idet kvinden havde løjet for den forurettede vedrørende brug af p-piller. I de resterende fem sager er efterforskningen indstillet under henvisning til, at der ikke er tilstrækkelige beviser i sagen til, at nogen kan sigtes.

Statsadvokaterne har desuden oplyst om tre sager, hvor stealthing-lignende forhold begået efter lovændringen den 1. januar 2021 har været anmeldt, og hvor der er sket påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. I den ene af sagerne er påtalen opgivet under henvisning til, at stealthing ikke er strafbart. I de to øvrige sager er påtalen opgivet under henvisning til, at der ikke har foreligget tilstrækkelige beviser til, at videre forfølgning kan ventes at føre til, at sigtede findes skyldig for voldtægt. Der er ved afgørelserne ikke taget stilling til, hvorvidt stealthing er strafbart.

Statsadvokaten i Viborg har desuden oplyst at have kendskab til én sag, hvor forhold, der har karakter af stealthing, har været behandlet under hovedforhandlingen. Der er i den forbindelse henvist til Vestre Landsrets dom af 9. november 2021 (AM.2021.11.09, dommen er vedlagt), hvor tiltalte er dømt for voldtægt ved at have gennemført samleje med den i sagen forurettede uden hendes samtykke. Det fremgår af flertallets begrundelse for at finde tiltalte skyldig, at det efter tiltaltes forklaring måtte lægges til grund, at forurettede ikke mundtligt samtykkede i, at tiltalte måtte trænge op i hende uden kondom, og disse voterende fandt det bevist, at tiltalte var klar over, at hun ikke på anden måde havde meddelt samtykke, eller at tiltalte i hvert fald indså, at det var en mulighed, at hun ikke samtykkede, og at han forholdt sig accepterende hertil, da han gennemførte samlejet.

Det er imidlertid Statsadvokaten i Viborgs opfattelse, at den tiltalte i sagen blev straffet for voldtægt på baggrund af en samlet og konkret vurdering af, at der i situationen ikke var samtykke, og at episoden med det manglende kondom har været et blandt flere elementer i vurderingen, hvorunder den forurettedes alder og adfærd i situationen tillige er indgået. Rigsadvokaten er enig i den vurdering.

Herudover har hverken statsadvokaterne eller politikredsene kendskab til sager, hvor stealthing-lignende forhold har været behandlet under hovedforhandlingen.”

2. Jeg kan oplyse, at der i Justitsministeriet er pågået et arbejde med undersøgelse af problemet vedrørende stealthing bl.a. gennem dialog med anklagemyndigheden, herunder med henblik på at kunne foretage en vurdering af, om ”stealthing” er omfattet af den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse.

Straffelovrådets flertal foreslog i betænkning nr. 1574/2020 om en frivillighedsbaseret voldtægtsbestemmelse, at der blev indført en voldtægtsbestemmelse baseret på frivillighed. Følgende fremgår af side 163-164 i betænkningen:

”Efter Straffelovrådets flertals opfattelse udelukker det ikke frivillighed, at en part ikke har haft fuld viden om eller indsigt i en række forhold, der kan have haft betydning for partens accept af samlejet. I de tilfælde, hvor en part f.eks. er blevet ”snydt” til samleje gennem usande påstande om, at den anden part brugte præventionsmidler, var en berømthed eller havde en særlig alder, status, beskæftigelse eller lignende, må samlejet anses for frivilligt. Er der tale om tilsnigelse af samleje med en person, som forveksler gerningsmanden med en anden, vil forholdet dog kunne være strafbart efter straffelovens § 221.

Et hermed beslægtet tilfælde kan forekomme, hvor den ene part betinger samlejet af, at den anden part bruger præventionsmidler, f.eks. at en kvinde anvender p-piller eller pessar, eller at en mand anvender kondom, og hvor dette enten er urigtigt, eller hvor præventionsmidlet før eller under samlejet bevidst beskadiges eller tages af. En mands aftagning af kondomet under samlejet uden den anden parts vidende, ofte umiddelbart før manden får udløsning, kendes under begrebet ”stealthing”.

Selv om en part under disse omstændigheder kan opfatte samlejet – der for parten viste sig at være ubeskyttet og opnået ”svigagtigt” – som krænkende, vil det efter Straffelovrådets flertals opfattelse være forkert at betragte dette som voldtægt og henhøre det under straffelovens § 216, da selve den seksuelle handling var frivillig. Hvis forhold af denne karakter ønskes gjort strafbare, bør det derfor ske ved en særskilt bestemmelse, sådan som det f.eks. er tilfældet ved straffelovens § 221 om samleje ved tilsnigelse.”

Straffelovrådets mindretal foreslog en ny voldtægtsbestemmelse baseret på samtykke. ”Stealthing” er ikke omtalt i mindretallets forslag (betænkningens side 167-171 og 187-193).

Ved lov nr. 2208 af 29. december 2020 blev den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse indført. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der, hvor en bestemmelse baseret på frivillighed og en bestemmelse baseret på samtykke efter Justitsministeriets opfattelse vil kunne føre til et forskelligt resultat, er i visse passivitetssituationer. Med en samtykkebaseret bestemmelse vil der således i passivitetssituationer kunne påhvile den initiativtagende part en videre forpligtelse til at sikre, at den anden part samtykker, hvis vedkommende forholder sig passiv, end ved en frivillighedsbaseret bestemmelse. Der henvises til Folketingstidende 2020-21, tillæg A, L 85 som fremsat, side 9.

Det er ikke omtalt i bemærkningerne til lovforslaget, hvad der gælder med hensyn til ”stealthing”. Det fremgår dog af side 7 i den kommenterede høringsoversigt over lovforslaget (Retsudvalget 2020-21, L 85 – bilag 1), at det beror på en konkret vurdering, om der foreligger samtykke i tilfælde, hvor der f.eks. sker aftagning af kondom.

Det er på ovenstående baggrund, herunder udtalelsen fra Rigsadvokaten, Justitsministeriets vurdering, at ”stealthing” på nuværende tidspunkt ikke i sig selv er strafbart, men at forholdet dog efter omstændighederne kan indgå som et element i den samlede konkrete vurdering af, om der foreligger samtykke.

3. Jeg vil i den forbindelse gerne understrege, at jeg opfatter ”stealthing” som et groft tillidsbrud. Det er vigtigt, at begge parter i en seksuel relation er indforståede med, hvad der skal ske.

Justitsministeriet er derfor også i gang med at overveje, herunder på baggrund af en dialog med relevante organisationer med viden på området, hvad dette måtte give anledning til.